

نقش ناراضیتی جنسی در اختلافات زناشویی

حجت الاسلام والمسلمین مجید استادی*

اشاره

خانواده کوچک‌ترین و مهم‌ترین نهاد جامعه بشری است که زیربنایی‌ترین و اولین نهاد هر اجتماعی را تشکیل می‌دهد. از آنجا که افراد جامعه در خانواده پرورش می‌یابند، خانواده بیشترین تأثیر را در جامعه دارد؛ لذا جامعه‌ای سالم است که از خانواده‌هایی سالم برخوردار باشد.^۱

خانواده دارای جایگاه مهمی در اسلام است. طبق آیات و روایات اهل بیت علیهم‌السلام اهداف تشکیل خانواده عبارت‌اند از:

الف. آرامش روانی همسران

«وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ»؛ و از نشانه‌های او اینکه از جنس خودتان همسرانی برای شما آفرید تا بدان‌ها آرام‌گیرید و میاتتان دوستی و رحمت نهاد. در این (نعمت) برای مردمی که می‌اندیشند قطعاً نشانه‌هایی است».^۲

* کارشناس ارشد و پژوهشگر مؤسسه سبک زندگی.

۱. باقر ساروخانی، مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده، ص ۱۶۰.

۲. روم، آیه ۲۱.

ب. پیدایش مودّت و رحمت بین همسران

«مودّت» به معنای ظاهر ساختنِ محبت است. هرگاه شخصی نیاز طرف مقابلش را می‌بیند، نوعی تأثر روحی و نفسانی در او ایجاد می‌شود تا نیاز وی را رفع نماید، به این حالت «رحمت» گویند. اگر رحمت و مودّت بین همسران به صورت یک کنش و واکنش متقابل ادامه یابد، عواطف میان آن‌ها عمیق و بادوام می‌شود و بنیان خانواده را محکم می‌گرداند و به فرزندان نیز سرایت می‌کند.^۱

ج. تأمین نیاز جنسی همسران

زن و مرد، ساختار جنسی متفاوتی دارند. همراه با بلوغ، نیاز جنسی در آنان بروز می‌کند و آن‌ها را به یکدیگر متمایل می‌سازد. دین اسلام برای تأمین صحیح این نیاز، فقط راهکار ازدواج را مقرر کرده تا ارضای غریز جنسی در مسیر سالمی روی دهد.^۲ این هدف، محور بحث ما در این نوشتار است که در ادامه به بررسی آن می‌پردازیم.

اهمیت رابطه جنسی همسران

خداوند در وجود انسان نیازهای متعددی به ودیعت نهاده است تا از این طریق برای رفع نیازهای خود به تلاش و کوشش بپردازد، نیازمندی‌هایش را تأمین کند و مسیر تکامل را ببیماید.^۳

یکی از نیازهای اساسی انسان، نیاز جنسی است. اسلام برای تأمین این نیاز،

۱. محمدتقی مصباح یزدی، پرسش و پاسخ‌ها، ج ۵، ص ۳۱۱.

۲. مؤمنون، آیه ۵-۷. «وَالَّذِينَ هُمْ يُقْرُونَ لَهُمْ حَافِظُونَ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ».

۳. محمدرضا سالاری‌فر، بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی، ص ۸۸.

راهکار همسرگزینی را پیشنهاد می‌کند تا علاوه بر ارضای غریزه جنسی و تولیدمثل، باعث رشد زوجین شود و آن‌ها را به تعالی برساند. خداوند متعال در این زمینه می‌فرماید: «زنان شما کشتزار شمایند، پس هر وقت که خواستید به کشتزار خود درآید و (با نیت اکتفا به حلال در مقابل حرام و طلب فرزندی صالح از این عمل، ثوابی) برای خودتان پیش فرستید و از خدا پروا کنید».^۱

ز اتصال این دو جان با همدگر می‌رسد از غیبتان جانی دگر^۲

یکی از ابعاد مهم زندگی انسان، حس لذت‌جویی است که می‌توان اوج آن را در روابط جنسی دانست.^۳ اسلام با دیدی مثبت به رابطه جنسی همسران نگریده و حتی به آن رنگ عبادی و معنوی می‌دهد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در این زمینه می‌فرماید: «وقتی که مرد مؤمنی برای نزدیکی با همسر مؤمنه‌اش به نزد او می‌رود، دو ملک او را برمی‌گیرند و مانند شخصی است که در راه خدا جهاد می‌کند و پس از آنکه با همسر خود نزدیکی کرد، گناهان او ریخته می‌شود؛ مانند ریختن برگ درختان در فصل پاییز و پس از غسل جنابت، از گناهان پاک می‌گردد».^۴

اگر زوجین از روابط جنسی خود رضایت‌مند باشند، از بسیاری از سختی‌ها به راحتی می‌گذرند. رضایت جنسی همسران، از شدت دشواری‌های زندگی می‌کاهد یا آن را قابل تحمل می‌کند. نبود رابطه جنسی مناسب، زمینه را برای دامن زدن به مشکلات جزئی و تبدیل آن‌ها به مشکلات بزرگ مهیا می‌سازد.

۱. بقره، آیه ۲۲۳. «نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ».

۲. مولوی، مثنوی معنوی، دفتر پنجم، بیت ۳۸۹۳.

۳. شیخ کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۳۲۱، ح ۸. «الَّذُ الْأَشْيَاءُ مُبَايَعَةُ النَّسَاءِ».

۴. ابن حیون، دعائم الإسلام؛ ج ۲، ص ۱۹۱.

نارضایتی جنسی

نیاز جنسی از قوی‌ترین نیازهای انسان است و ازدواج تنها منبع صحیح برآورده شدن این نیاز می‌باشد. اگر نیاز جنسی فرد به هر دلیلی درون خانواده، به صورت درست ارضا نشود، منجر به ناخشنودی جنسی می‌شود و تبعات نامطلوبی به دنبال خواهد داشت.^۱

برای پی بردن به اهمیت رابطه جنسی زوجین، بهتر است به یکی از موارد مراجعه شده به مشاور اشاره کنیم؛ زوجی که با وجود تحصیلات بالا، مشکلات و اختلافات فراوانی با یکدیگر داشتند، زن درخواست طلاق کرده بود. این زوج با اصرار خانواده‌هایشان حاضر به مشاوره شدند. وقتی مشاوره شروع شد، شوهر کمتر سخن می‌گفت، اما خانم بهانه‌هایی می‌آورد که همگی بی‌ریشه بود. معلوم بود علت طلاق، چیز دیگری است و زن نمی‌تواند آن را به زبان بیاورد. از آقا خواسته شد خانم را تنها بگذارد. آقا که بیرون رفت، مشاور به خانم گفت: این بهانه‌هایی که آوردید، علت اصلی اختلاف شما نیست، آنچه را که باعث رنج اصلی شما شده، بیان کنید. پس از گذشت مدتی سؤال و جواب، خانم ریشه مشکل را بیان کرد و گفت: «در هنگام رابطه جنسی با همسر، او فقط به فکر خودش است، به نیاز جنسی من توجهی ندارد و فقط به دنبال رفع نیاز خودش است و من را وسیله ارضای خواهش‌های خودش می‌داند. در این حالت من احساس حقارت می‌کنم و از زندگی با او دل‌سرد می‌شوم.» وقتی مشاور مسئله را با شوهر مطرح کرد، تعجب کرد و تأسف خورد و کمی خجالت کشید.^۲

این نمونه‌ای کوچک از موارد فراوان مراجعه‌کنندگان به مراکز مشاوره است که اگر

۱. عباس پسندیده، رضایت زناشویی، ص ۱۸۷.

۲. به نقل از: علی‌اکبر مظاهری، فرهنگ خانواده، صص ۳۱۴-۳۱۶.

به آن توجه شود و در این زمینه آموزش کافی داده شود، بسیاری از مشکلات و ناخرسندی‌های زناشویی همسران برطرف خواهد شد.

پیامدهای نارضایتی جنسی

یکی از اهداف تشکیل خانواده و تثبیت آن، ارضای مناسب نیازهای جنسی است و هرگونه اختلال در تحقق آن، فرآیند ازدواج و خانواده را به مخاطره می‌اندازد.

در بحث نیاز جنسی باید به نقش جنسیت در ارضای جنسی همسران توجه کرد. طبق تحقیقات مردان بیش از زنان به موضوع داشتن مراودات جنسی بها می‌دهند؛ به همین دلیل در کشمکش‌های زناشویی و حتی در موارد طلاق، شکایت از رضایت‌بخش نبودن روابط جنسی، معمولاً از سوی مردان ابراز می‌گردد،^۱ درحالی‌که آشفتگی زن زمانی است که احساس کند دیگر محبوبیتی نزد شوهرش ندارد.^۲

با توجه به مطالب مطرح‌شده، اختلال در روابط جنسی زوجین پیامدهای نامطلوبی را در پی دارد. در ادامه به مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌کنیم.

اختلال در روابط زوجین

غریزه جنسی همان‌طور که عامل اساسی پیدایش خانواده و زندگی مشترک است، در استمرار و پایداری خانواده نقش بسیار مهمی دارد؛ ازاین‌رو اگر این نیاز مهم برآورده نشود، در روابط همسران اختلال ایجاد می‌کند و بنیان خانواده سرد و بی‌روح خواهد شد. به عبارتی می‌توان گفت رابطه جنسی همانند یک فشارسنج

---

۱. به نقل از: حسین باستان، اسلام و جامعه‌شناسی خانواده، ص ۱۸۸.

۲. همان، ص ۱۸۹.

عمل می‌کند. به این صورت که یک رابطه جنسی مناسب، بیانگر یک رابطه عاطفی شایسته بین همسران است.^۱

طبق مطالعات انجام شده ۵۰ درصد اختلافات زناشویی، از مشکلات موجود در روابط جنسی ناشی می‌شود و حدود ۲۵ درصد نیز به عللی با روابط جنسی ارتباط دارد.^۲ در تحقیق دیگری که از ۵۹۴۵ زوج انجام داده شد، به دست آمد زوج‌هایی که بر سر مسائلی نظیر فرزندپروری، مسئولیت خانه‌داری یا مسائل مالی با یکدیگر نزاع می‌کنند، در رابطه جنسی‌شان از رضایت کمتری برخوردارند.^۳

کاهش سلامتی

سلامت جسمی و روحی روانی اعضای خانواده، یکی از عوامل تحکیم این نهاد مهم است. یکی از وجوه سلامتی در خانواده، رضایتمندی از تعاملات جنسی زن و شوهر است. از آنجاکه رابطه جنسی از جنبه‌های دیگر یک رابطه تأثیر می‌پذیرد یا بر آن تأثیر می‌گذارد. می‌توان ادعا کرد روابط جنسی همسران، مقیاس مناسبی برای اندازه‌گیری میزان بهبودی و سلامت زندگی زناشویی است.^۴

رابطه جنسی سالم زوجین علاوه بر ارضای نیاز غریزی طرفین، به سلامت جسم نیز کمک می‌نماید و موجب نیل آن‌ها به آرامش است. قرآن کریم این مسئله را به زیبایی مطرح نموده است: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ؛ و از

۱. دیوید. اچ. ال اولسون، بازیابی روابط همسران، ص ۱۲.

۲. جعفر جدیری، هیجان و رضامندی، ص ۱۳۲.

۳. دیوید. اچ. ال اولسون، بازیابی روابط همسران، ص ۱۲.

۴. همان.

نشانه‌های او این است که از (نوع) خودتان همسرانی برای شما آفرید تا بدان‌ها آرام گیرید و میاتنان دوستی و رحمت نهاد. در این (نعمت) برای مردمی که می‌اندیشند، قطعاً نشانه‌هایی است».^۱

نارضایتی از روابط زناشویی با کاهش سلامتی و پیدایش بیماری‌های خاص همچون سرطان، بیماری‌های قلبی و دردهای مزمن رابطه دارد و بین نارضایتی زناشویی و اختلال جسمانی و عاطفی نیز رابطه‌ای آشکار برقرار است.^۲

آمیزش جنسی علاوه بر اینکه نیاز جنسی زن و شوهر را برآورده می‌کند، برخی از دردها را تسکین می‌دهد تنش‌ها را برطرف می‌کند. امام باقر علیه السلام روایتی را از جدش امیرالمؤمنین علی علیه السلام نقل می‌فرماید: «إِذَا كَانَ بِأَحَدِكُمْ أَوْجَاعٌ فِي جَسَدِهِ وَ قَدْ غَلَبَتِ الْحَرَارَةُ فَعَلَيْهِ بِالْفِرَاشِ. قِيلَ لِلْبَاقِرِ علیه السلام: يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، مَا مَعْنَى الْفِرَاشِ؟ قَالَ: غَشِيَانُ النِّسَاءِ؛ فَإِنَّهُ يَسْكُنُهُ وَيَطْفِئُهُ؛ چون به تن شما دردهایی باشد، بر شما باد که هم‌بستر شوید. به امام پنجم علیه السلام گفته شد: یا بن رسول الله، بستر یعنی چه؟ فرمود: آمیزش با زنان؛ زیرا آن (درد) را آرام و خاموش کند».^۳

نارضایتی از رابطه زناشویی معمولاً افسردگی، اختلالات تغذیه و بیماری‌های جسمانی و روانی همسران را در پی دارد. ناسازگاری در همسران علاوه بر افسردگی، رفتاری خصمانه‌تر و خلقی مضطرب‌تر دارند.^۴

نقش روابط جنسی در سلامت روان نیز از آن جهت است که همسرانی که رضایت جنسی دارند، نسبت به دیگران از سلامت روانی و جسمانی بیشتری برخوردارند. از طرفی جسم و روان بر یکدیگر تأثیرگذار هستند؛ روان سالم و

۱. روم، آیه ۲۱.

۲. علی احمد پناهی، همسررداری از منظر دین با رویکردی روان‌شناختی، ص ۳۶۰.

۳. شیخ حرّ عاملی، الفصول المهمة فی أصول الأئمة، ج ۳، ص ۲۰۴.

۴. جعفر جدیری، هیجان و رضامندی، ص ۳۲.

شاداب، تأثیر بسزایی در سلامتی جسم دارد. ازاین‌رو کامیابی جنسی باعث سلامت جسم و روان انسان می‌شود؛^۱ بنابراین باید توجه داشت سلامتی و رضایتمندی از روابط جنسی زوجین بر سلامت جسمی و روحی روانی همسران بسیار تأثیرگذار است و بر دیگر جنبه‌های روابط زن و شوهر اثر مثبت دارد و سبب رشد و تعالی خانواده می‌شود و به‌دنبال آن، اثرات مطلوبی در جامعه نیز خواهد گذاشت.

کاهش عزت‌نفس

یکی از عوامل مهم رشد شخصیت انسان، عزت‌نفس بالاست. ازدواج، نقش مهمی در رشد شخصیت انسان دارد. وقتی زن و شوهر همدیگر را دوست داشته و می‌ستایند، همین امر موجب افزایش عزت‌نفس آنان می‌شود. یکی دیگر از عوامل افزایش عزت‌نفس، ارضای نیازهاست. ازدواج، زمینه مناسبی را برای ارضای نیازهای روانی، از جمله نیاز جنسی فراهم می‌کند. تأمین صحیح نیاز جنسی، افزایش عزت‌نفس و احساس ارزشمندی را در پی دارد.^۲

تأمین صحیح نیاز جنسی درون خانواده، نشانگر عواطف لطیف انسانی و تجلی عشق و محبت و البته مورد رضایت الهی است. رسول گرامی اسلام ﷺ می‌فرماید: «هرگاه مؤمن به همسر خود روی نماید، دو فرشته او را در پناه گیرند و رابطه آنان چون شمشیر زدن در راه خدا شمرده شود و چون از آن رابطه فارغ شود، گناهان، همچون ریزش برگ درختان، از او فرو ریزند و هنگامی که غسل نماید از گناهان شسته شوند».^۳

شایان‌ذکر است نیاز جنسی همسران به یکدیگر، منحصر به رابطه زناشویی

۱. علی‌اکبر مظاهری، آداب عشق‌ورزی، ص ۷۴.

۲. علی احمد پناهی، سبک زندگی: همسرمداری از منظر دین با رویکردی روان‌شناختی، ص ۳۶۱.

۳. ابن حیون، دعائم الإسلام، ج ۲، ص ۱۹۱.

نیست، بلکه همه بهره‌های دیداری، شنیداری و رفتاری را شامل می‌شود.^۱ هر یک از زن و شوهر وظیفه دارند به نیازهای متنوع یکدیگر پاسخ مناسب دهند. در روایات نیز به این امر اشاره شده است. امام صادق علیه السلام فرمود: «لَا غِنَى بِالزَّوْجِ عَنْ ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ زَوْجَتِهِ وَ هِيَ... اسْتِعْمَالُهُ اسْتِمَالَةَ قَلْبِهَا بِالْهَيْئَةِ الْحَسَنَةِ فِي عَيْنِهَا وَ تَوْسِعَتُهُ عَلَيْهَا وَ لَا غِنَى بِالزَّوْجَةِ فِيمَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ زَوْجِهَا الْمُوَافِقِ لَهَا عَنْ ثَلَاثِ خِصَالٍ... وَ الْهَيْئَةُ الْحَسَنَةُ لَهَا فِي عَيْنِهِ؛ در رابطه میان زن و مرد، مرد به سه چیز نیازمند است: ... آراستگی ظاهری در مقابل دیدگان زن، برای به دست آوردن قلب او... و زن نیز به سه چیز بین او و همسر موافقش نیاز دارد: ... ظاهری آراسته در برابر دیدگان شوهر برای اظهار عشق».^۲

نارضایتی زناشویی

از عوامل مهم پایداری در ازدواج، رضایت زناشویی است. رضایت زناشویی وضعی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساس خوشبختی و رضایت از ازدواج و خشنودی از یکدیگر را دارند. رضایت زناشویی ابعاد مختلفی دارد که یکی از مهم‌ترین ابعاد آن، رضایت جنسی است.

عدم ارضای به‌موقع و به‌اندازه نیاز جنسی، منجر به احساس ناکامی جنسی می‌شود و بد اخلاقی و ناسازگاری را به وجود می‌آورد و خودآگاه یا ناخودآگاه مودت و صمیمیت را کاهش می‌دهد.^۳ پژوهش‌ها نشان می‌دهد رضایت جنسی عامل مؤثری در بهبود روابط زناشویی است. فعالیت جنسی چنان در رضایت زناشویی مهم است که عدم رضایت جنسی می‌تواند نشانه وجود مشکلات

۱. جمعی از نویسندگان، دانش خانواده و جمعیت، ص ۱۰۷.

۲. ابن شعبه حرانی، تحف العقول، ص ۳۲۳.

۳. عباس پسندیده، رضایت زناشویی، ص ۱۹۳.

دیگری در ازدواج باشد.^۱

خیانت زناشویی

یکی از انحرافات‌ی که ممکن است در روابط زناشویی به وجود آید، رابطه جنسی خارج از چارچوب خانواده (خیانت زناشویی) است. عوامل مختلفی در این خیانت اثرگذارند. مهم‌ترین عاملی که زمینه خیانت را فراهم می‌سازد، نارضایتی زناشویی است. اگر فردی از زندگی خود رضایت نداشته باشد، به هر دلیل (مانند انتقام گرفتن) ممکن است دست به خیانت بزند.

ناکامی جنسی، یکی از دلایل مهم ایجاد حس نارضایتی زناشویی است. اگر به هر دلیلی نیاز جنسی همسر در خانواده برآورده نشود، به نارضایتی جنسی کشیده می‌شود. شخص اگر از ایمان کافی برخوردار نباشد، برای برآورده شدن نیاز جنسی‌اش به دنبال منبعی خارج از چارچوب خانواده خواهد بود.^۲

امام علی علیه السلام دلیل انحراف جنسی و خیانت زناشویی برخی امت‌های پیشین را رعایت نکردن این امر مهم توسط مردان می‌داند: «زنان بنی اسرائیل از پاکی و خویشتن‌داری به ناپاکی درآمدند و چیزی جز کاستی همسرانشان در آمادگی (زناشویی)، آنان را به این کار ونداشت و زن از تو همان چیزی را می‌خواهد که تو از او می‌خواهی».^۳

تحقیقی درباره ۱۴۷ زن خیابانی مقیم مراکز بازپروری سازمان بهزیستی و یا

۱. بخشایش علی‌رضا و مهناز مرتضوی، «رابطه رضایت جنسی، سلامت عمومی و رضایت زناشویی در زوجین»، فصلنامه روانشناسی کاربردی، سال ۳، ش (۱۲) ۴، زمستان ۱۳۸۸ ش، ص ۸۰.

۲. عباس پسندیده، رضایت زناشویی، صص ۱۸۵-۱۸۶.

۳. طبرسی، مکارم الاخلاق، ص ۸۱.

خارج آن حاکی است، ۷۵/۲ درصد این زنان در طول زندگی مشترک، هیچ‌گونه مهر و محبتی را از همسر خود ندیده بودند.^۱

اساساً یکی از حکمت‌های مهم سفارش به آمیزش جنسی در آموزه‌های دینی، همان عفاف‌افزایی و در امان ماندن از انحرافات جنسی است. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «اگر کسی با زنی ازدواج کند و دست‌کم چهل روز یک‌بار با او آمیزش نداشته باشد، چنانچه این زن مرتکب بی‌عفتی شود، گناهش بر عهده شوهر است».^۲

رفتارهای نابهنجار

یکی از مواردی که سبب می‌شود همسران نسبت به یکدیگر رفتار نابهنجاری داشته باشند، نارضایتی جنسی است. نارضایتی جنسی، آرام‌آرام روابط زن و شوهر سرد می‌کند. وقتی که دافعه‌های جنسی زیاد شود، به بهانه‌های مختلف، بهانه‌گیری‌ها شروع می‌شود. از پیامدهای نارضایتی جنسی، واکنش خشم و پرخاشگری و عصبانیت در زن و شوهر است. در تحقیقی که به همین منظور انجام شده به این نتیجه رسیدند که اظهار خشم با عدم رضامندی جنسی و ناسازگاری زناشویی ارتباط نزدیکی دارد و اختلال در ارضای میل جنسی بر روند زندگی زناشویی تأثیر منفی می‌گذارد.^۳

---

۱. سید کاظم فروتن و محمدحسین اخوان تقوی «بررسی نقش سلامت جنسی در خانواده ایرانی»، ص ۳۱.

۲. شیخ صدوق، الخصال، ج ۲، ص ۵۳۹. «مَنْ اتَّخَذَ جَارِيَةً فَلَمْ يَأْتِهَا فِي كُلِّ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ أَتَتْ مُحَرَّمًا كَانَ وَرُزُّ ذَلِكَ عَلَيْهِ».

۳. سید کاظم فروتن و محمدحسین اخوان تقوی، «نقش سلامت جنسی در خانواده‌های ایرانی»، ص ۳۱.

نابسامانی در تربیت فرزندان

یکی از عوامل ایجاد محبت میان همسران، روابط جنسی سالم و لذت‌بخش است که در سازگاری میان آنان و تربیت فرزندان نقش مهمی دارد؛ زیرا یکی از اصول اساسی تربیت فرزند، روابط صمیمی میان والدین است؛ چه اینکه صمیمیت و سازگاری میان والدین، در اعتمادبه‌نفس فرزندان و شکوفایی استعداد آنان و شادابی‌شان بسیار مؤثر است.

تزلزل پایه‌های زندگی و سستی ارتباط زن و شوهر علل گوناگونی دارد؛ از جمله آن‌ها، محرومیت از کامیابی جنسی سالم و لذت‌بخش است که ممکن است به بهانه‌جویی و ناسازگاری و پرخاشگری زن و شوهر بیانجامد و اثرات نامطلوبی بر روی فرزندان دارد. ذهن فرزند همانند دوربین فیلم‌برداری، تمام رفتارها و برخوردهای پدر و مادر را ضبط می‌کند و این فرآیند در کیفیت رفتارسازی فرزندان بسیار مؤثر است. در همین راستا رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده است: «از جمله حقوق فرزند بر پدر این است که پدر در اکرام و احترام مادرش (مادر فرزند که همسرش است) بکوشد و سرزنده و بانشاط با او برخورد کند و از هرگونه اهانت و ناسزاگویی اجتناب ورزد».^۱

تحقیقات فراوانی بر تأثیر محیط امن و آرام خانه و خانواده بر رشد و تکامل کودکان تأکید دارد. در تحقیقی بر روی جوانان و نوجوانان بزهکار به دست آمد که ناسازگاری والدین و فقدان محبت از علل مهم بزهکاری در این گروه سنی است. بر اساس نتایج این تحقیق ۴۷/۳۸ درصد جوانان بزهکار از محبت لازم از سوی اعضای خانواده محروم بوده‌اند.^۲

۱. شیخ کلینی، الکافی، ج ۶، ص ۴۸.

۲. سید کاظم فروتن و محمدحسین اخوان تقوی، «برسی نقش سلامت جنسی در خانواده ایرانی»، ص ۳۱.

طلاق

معمولاً طلاق پس از گذشت یک دوره اختلال در روابط بین زوجین به وجود می‌آید.^۱ همان‌طور که اسلام بر پیمان مقدس ازدواج و فواید آن تأکید فراوانی دارد، طلاق را نیز امری ناپسند و دارای کراهت شدید می‌داند و تمام کوشش خود را در جهت پرهیز خانواده‌ها از این امر به کار می‌بندد.^۲

بر اساس گزارش‌های منتشر شده، یکی از دلایل اصلی پدیده طلاق، نارضایتی جنسی همسران است.^۳ در این میان، بیش از ۵۰ درصد طلاق‌ها ناشی از مشکلات و اختلالات جنسی است.^۴

بسیاری از روانشناسان معتقدند نبود روابط جنسی مطلوب بین زوجین، اثرات نامطلوبی به دنبال دارد و امکان دارد با هر اختلاف کوچکی، تعارضات زیادی میانشان به وجود آید و چه‌بسا منجر به طلاق نیز بشود.^۵

۱. حسین باستان، اسلام و جامعه‌شناسی خانواده، ص ۲۳۹.

۲. همان، ص ۲۴۲.

۳. باشگاه خیرنگاران جوان، ۹۶/۱/۲۷، کد خبر: ۶۰۴۹۲۰۸.

۴. هاجرالسادات قاسمی، «آسیب‌شناسی روابط زوجین»، ص ۳ مجله حور اش ۲۹.

۵. جمعی از نویسندگان، سیمای خانواده در اسلام، ص ۲۱۷.